

N á v r h

Z Á K O N

z 2005

o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1

Tento zákon upravuje jednorazové finančné odškodnenie (ďalej len „odškodnenie“) osôb, ktorým bola v dôsledku úmyselných násilných trestných činov (ďalej len „trestný čin“) spôsobená ujma na zdraví (ďalej len „poškodený“).

§ 2

Na účely tohto zákona sa rozumie

- a) poškodeným aj pozostalí, ktorým poskytovala alebo bola povinná poskytovať výživu osoba, ktorej bola trestným činom spôsobená smrť,
- b) ujmu na zdraví ublíženie na zdraví, ťažká ujma na zdraví, smrť, znásilnenie, sexuálne násilie a sexuálne zneužívanie spôsobené trestným činom spáchaným treťou osobou,
- c) rozhodovacím orgánom orgán Slovenskej republiky alebo iného členského štátu Európskej únie (ďalej len „členský štát“) príslušný podľa právneho poriadku tohto štátu na rozhodnutie o žiadosti poškodeného o odškodnenie za ujmu na zdraví spôsobenú trestným činom,
- d) asistenčným orgánom orgán Slovenskej republiky alebo iného členského štátu príslušný podľa právneho poriadku tohto štátu na poskytnutie pomoci poškodenému potrebnej na podanie žiadosti o odškodnenie za ujmu na zdraví spôsobenú trestným činom na území iného členského štátu.

§ 3

(1) O odškodnenie môže požiadať poškodený, ktorý je občanom Slovenskej republiky alebo iného členského štátu, alebo osobou bez štátnej príslušnosti, ktorá má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, ak k ujme na zdraví došlo na území Slovenskej republiky.

(2) Na odškodnenie nie je právny nárok.

(3) Odškodnenie sa neposkytuje v prípadoch, keď bola poškodenému ujma na zdraví plne uhradená inak.

§ 4

(1) Poškodený môže požiadať o odškodnenie, ak v trestnom konaní nadobudol právoplatnosť rozsudok alebo trestný rozkaz, ktorým sa páchatel' uznáva vinným zo spáchania trestného činu, ktorým bola poškodenému spôsobená ujma na zdraví, alebo rozsudok, ktorým bol obžalovaný spod obžaloby oslobodený, pretože nie je trestne zodpovedný pre nepríčetnosť a ujma na zdraví nebola poškodenému plne uhradená inak.

(2) Ak páchatel' trestného činu, ktorým bola poškodenému spôsobená ujma na zdraví, nie je známy, zdržiava sa na neznámom mieste alebo jeho trestnému stíhaniu bráni zákonná prekážka a ujma na zdraví nebola poškodenému plne uhradená inak, poškodený môže požiadať o odškodnenie len vtedy, ak výsledky vyšetrovania orgánov činných v trestnom konaní nevyvolávajú dôvodné pochybnosti o tom, že sa stal trestný čin, ktorým bola poškodenému spôsobená ujma na zdraví.

§ 5

(1) Na výpočet odškodnenia v prípade ujmy na zdraví sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu.¹

(2) Poškodenému sa v prípade ujmy na zdraví môže ako odškodnenie poskytnúť maximálne finančná suma predstavujúca rozdiel medzi výškou odškodnenia vypočítaného podľa odseku 1 a súčtom všetkých finančných súm, ktoré už poškodený dostal ako náhradu ujmy na zdraví.

(3) Ak o náhrade ujmy na zdraví už bolo rozhodnuté právoplatným rozsudkom alebo trestným rozkazom, pri výpočte a poskytnutí odškodnenia v prípade ujmy na zdraví sa vychádza z výšky spôsobenej ujmy na zdraví uvedenej v rozsudku alebo v trestnom rozkaze.

§ 6

Celková výška odškodnenia v prípade ujmy na zdraví poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy ustanovenej osobitným predpisom.² Odškodnenie znásilnenia a sexuálneho násillia nevylučuje možnosť odškodnenia inej ujmy na zdraví spôsobenej tým istým trestným činom.

§ 7

Pri výpočte odškodnenia podľa § 5 a 6 sa prihliada na sociálnu situáciu poškodeného, ako aj na to, do akej miery poškodený spoluzavinil ujmu na zdraví a aké opatrenia prijal, aby odškodnenie získal od páchatel'a trestného činu, ktorým mu bola spôsobená ujma na zdraví.

¹ Zákon č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovaní v znení neskorších predpisov.

² Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 90/1996 Z.z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov.

§ 8

(1) Odškodnenie poskytuje na základe žiadosti (ďalej len „žiadosť“) poškodeného Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len "ministerstvo").

(2) Písomnú žiadosť treba podať v lehote osemnástich mesiacov odo dňa spáchania trestného činu, ktorým bola spôsobená ujma na zdraví. Na žiadosti podané po tejto lehote sa nebude prihliadať.

(3) Ak rozsudok alebo trestný rozkaz uvedený v § 4 ods. 1 bol vynesený po lehote uvedenej v odseku 2, písomnú žiadosť treba podať v lehote šiestich mesiacov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku alebo trestného rozkazu. Na žiadosti podané po tejto lehote sa nebude prihliadať.

(4) Poškodený môže žiadosť v lehotách uvedených v odsekoch 2 a 3 podať aj opakovane, ak to odôvodňujú okolnosti výpočtu a poskytnutia odškodnenia. Celková výška odškodnenia v tej istej veci nesmie presiahnuť výšku odškodnenia vypočítanú podľa § 5 a 6.

§ 9

(1) Žiadosť uvedená v § 8 sa podáva na tlačive, ktorého vzor určí ministerstvo. Tlačivá žiadosti o odškodnenie sú k dispozícii na ministerstve, ktoré ich zverejní aj na svojej internetovej stránke.

(2) K žiadosti podľa odseku 1 treba pripojiť

a) právoplatný rozsudok alebo trestný rozkaz uvedený v § 4 ods. 1 alebo iné posledné rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní o trestnom čine alebo o jeho oznámení; ak poškodený nemôže také rozhodnutie pripojiť, je potrebné, aby označil orgán činný v trestnom konaní, ktorý o trestnom čine naposledy konal, a súčasne uviedol údaje o osobe podozrivej zo spáchania trestného činu, ktorým bola poškodenému spôsobená ujma na zdraví, ak je poškodenému taká osoba známa,

b) doklad o ujme na zdraví, ktorá mu bola spôsobená trestným činom vrátane údajov o rozsahu, v akom už bola uhradená, alebo o rozsahu, v akom je opodstatnené sa domnievať, že bude uhradená, alebo doklad o ešte nevykonaných rozhodnutiach o náhrade ujmy na zdraví, ako aj údaje o opatreniach, ktoré poškodený prijal, aby odškodnenie získal od páchatel'a trestného činu, ktorým mu bola spôsobená ujma na zdraví,

c) doklad o majetkových a zárobkových pomeroch poškodeného.

(2) Poškodený je po podaní žiadosti povinný bezodkladne informovať ministerstvo o všetkých okolnostiach, ktoré majú vplyv na posúdenie jeho žiadosti, najmä o akejkoľvek čiastkovej úhrade ujmy na zdraví, ku ktorej došlo inak ako podľa tohto zákona.

(3) Ministerstvo je povinné rozhodnúť o žiadosti do troch mesiacov odo dňa jej podania. V prípade okolností hodných osobitného zreteľa môže ministerstvo o žiadosti rozhodnúť do piatich mesiacov odo dňa jej podania. Poškodený musí byť upovedomený o dôvodoch predĺženia lehoty na rozhodnutie o žiadosti.

§ 10

(1) Zamestnanci ministerstva sú pri preverovaní skutočností dôležitých pre rozhodnutie o podanej žiadosti oprávnení nahliadať do príslušných trestných spisov alebo od orgánov činných v trestnom konaní a súdov požadovať súčinnosť pri získavaní informácií, ktoré sú nevyhnutné pre rozhodnutie o odškodnení.

(2) Orgány činné v trestnom konaní a súdy sú povinné poskytnúť súčinnosť podľa odseku 1.

§ 11

(1) Ak bola občanovi Slovenskej republiky alebo občanovi iného členského štátu s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, alebo osobe bez štátnej príslušnosti s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky spôsobená ujma na zdraví trestným činom spáchaným na území iného členského štátu, môže taký poškodený podať žiadosť o odškodnenie asistenčnému orgánu Slovenskej republiky.

(2) Asistenčným orgánom Slovenskej republiky je ministerstvo.

(3) Asistenčný orgán Slovenskej republiky poskytne poškodenému informácie o podmienkach na získanie odškodnenia platných v členskom štáte, na území ktorého bol spáchaný trestný čin, ktorým bola spôsobená ujma na zdraví, a tlačivá žiadosti potrebné na požiadanie o také odškodnenie.

(4) Asistenčný orgán Slovenskej republiky odošle žiadosť spolu s podpornou dokumentáciou rozhodovaciemu orgánu členského štátu, na území ktorého bol spáchaný trestný čin, ktorým bola spôsobená ujma na zdraví.

(5) Asistenčný orgán Slovenskej republiky v prípade potreby poskytne poškodenému, ktorý podal žiadosť o odškodnenie podľa odseku 1, pomoc potrebnú na poskytnutie a zaslanie doplňujúcich informácií požadovaných rozhodovacím orgánom uvedeným v odseku 4.

(6) Rozhodovací orgán uvedený v odseku 4 môže požiadať asistenčný orgán Slovenskej republiky o vypočutie poškodeného alebo inej osoby, ktorej výpoveď je potrebná na rozhodnutie o žiadosti, ktoré uskutoční

- a) rozhodovací orgán v súlade so svojím právnym poriadkom najmä prostredníctvom technických zariadení určených na prenos zvuku a obrazu,
- b) asistenčný orgán Slovenskej republiky v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky a zápisnicu o ňom zašle rozhodovaciemu orgánu.

(7) Asistenčný orgán Slovenskej republiky na základe zásady vzájomnosti vyhovie žiadosti rozhodovacieho orgánu podľa odseku 6.

(8) Vypočutie podľa odseku 6 písm. a) môže rozhodovací orgán uskutočniť len v spolupráci s asistenčným orgánom Slovenskej republiky.

(9) Poškodený ani iná osoba nemôžu byť k vypočutiu uvedenému v odseku 6 donucovaní.

§ 12

(1) Občan členského štátu s trvalým pobytom na území iného členského štátu ako Slovenská republika, ktorému bola na území Slovenskej republiky spôsobená ujma na zdraví v dôsledku trestného činu, môže v súlade s procesným postupom upraveným právnym poriadkom členského štátu, na území ktorého má trvalý pobyt, požiadať o odškodnenie poskytované podľa tohto zákona.

(2) O žiadosti podanej podľa odseku 1 rozhoduje rozhodovací orgán Slovenskej republiky, ktorým je ministerstvo.

(3) Rozhodovací orgán Slovenskej republiky bezodkladne po doručení žiadosti podľa odseku 1 potvrdí poškodenému a asistenčnému orgánu, ktorý žiadosť odoslal, prijatie žiadosti a zároveň oznámi údaje o osobe zodpovednej za jej vybavenie a predpokladanú dobu potrebnú na rozhodnutie o žiadosti.

(4) V prípade potreby je rozhodovací orgán Slovenskej republiky oprávnený požiadať asistenčný orgán, ktorý žiadosť odoslal, o vypočutie poškodeného alebo inej osoby, ktorej výpoveď je potrebná na rozhodnutie o žiadosti. Vypočutie uskutoční

- a) rozhodovací orgán Slovenskej republiky v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky najmä prostredníctvom technických zariadení určených na prenos zvuku a obrazu,
- b) asistenčný orgán v súlade s jeho právnym poriadkom, ktorý zašle zápisnicu o ňom rozhodovaciemu orgánu Slovenskej republiky.

(5) Poškodený ani iná osoba nemôžu byť k vypočutiu uvedenému v odseku 4 donucovaní.

(6) Rozhodovací orgán Slovenskej republiky zašle rozhodnutie o žiadosti podľa odseku 1 na tlačive, ktorého vzor určí ministerstvo, poškodenému a asistenčnému orgánu, ktorý žiadosť odoslal.

§ 13

Odškodnenie podľa § 11 a 12 poskytuje členský štát, na území ktorého bol spáchaný trestný čin, ktorým bola spôsobená ujma na zdraví, v súlade s podmienkami upravenými jeho právnym poriadkom.

§ 14

(1) Písomnosti a informácie podľa § 11 a 12 sa zasielajú v úradnom jazyku alebo v jednom z úradných jazykov členského štátu, ktorého orgánu sú adresované, alebo v inom jazyku, s ktorého použitím taký členský štát súhlasil, okrem

- a) rozhodnutí prijatých rozhodovacím orgánom, ktoré sa vyhotovujú v jazyku určenom jeho právnym poriadkom,
- b) zápisníc o vypočutí poškodeného a iných osôb podľa § 11 ods. 6 písm. b) a § 12 ods. 4 písm. b), ktoré sa vyhotovia v jazyku členského štátu určenom asistenčným orgánom.

(2) Za podmienok uvedených v odseku 1 sa písomnosti a informácie adresované slovenským orgánom zasielajú v slovenskom jazyku.

§ 15

Asistenčný orgán Slovenskej republiky poskytuje služby podľa tohto zákona bezplatne.

§ 16

(1) Poškodený, ktorému bolo poskytnuté odškodnenie za ujmu na zdraví, je povinný do piatich rokov odo dňa, keď mu odškodnenie bolo poskytnuté, odvieť na účet ministerstva všetky finančné sumy, ktoré získal ako odškodnenie za ujmu na zdraví inak ako podľa tohto zákona, a to až do výšky odškodnenia poskytnutého podľa tohto zákona.

(2) Právo uvedené v odseku 1 zaniká, ak ho štát neuplatní v lehote dvoch rokov po uplynutí lehoty uvedenej v odseku 1.

(3) Na základe žiadosti poškodeného sa ministerstvo môže v mene štátu po uplynutí lehoty uvedenej v odseku 1 vzdať práva uvedeného v odseku 1, ak taký postup odôvodňuje sociálna situácia poškodeného, rozsah spôsobenej ujmy na zdraví a výška odškodnenia poskytnutého podľa tohto zákona.

§ 17

(1) Orgány činné v trestnom konaní sú povinné informovať poškodeného, ktorému bola spôsobená ujma na zdraví v zmysle tohto zákona, o podmienkach odškodnenia upravených týmto zákonom.

(2) Ministerstvo zverejní informácie o podmienkach na získanie odškodnenia podľa tohto zákona na svojej internetovej stránke.

§ 18

Týmto zákonom sa preberá právny akt Európskych spoločenstiev a Európskej únie uvedený v prílohe.

§ 19

Zrušuje sa zákon č. 255/1998 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení zákona č. 422/2002 Z.z..

§ 20

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2006.

ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNÝCH AKTOV
EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV A EURÓPSKEJ ÚNIE

Smernica Rady 2004/80/ES z 29. apríla 2004 o odškodňovaní obetí trestných činov
(Úradný vestník Európskej únie L 261, 6. 8. 2004).